

Vieraslajeja puutarhassa

Kesäisin mökillä varustaudun postinhakureissuun leipäveitsen kanssa. Ylemmältä taholta on tullut käsky nitistää haitallisia vieraslajeja. Mökkitien varrellekin lupiinit ovat tiensä löytäneet. Mieli kuvissani olen kuin Rambo macheten kanssa viidakossa, kun si-valtelen lupiinien varsia poikki. Muistoissa siintää lapsuuden ajan monipuolinen pien-narkasvusto. Toivottavasti tästä on apua, mietin ja jatkan kulkua.

Ristikoita voi tuskin täysin verrata johonkin puhtaasti kotoperäiseen lajistoon kuuluvaksi, mutta silti voi olla mielenkiintoista verrata meidän tapaamme tehdä ristikoita siihen, millaisia tämän tyyppiset tehtävät tuppaavat olemaan muualla. Onko syytä pitää huolta, ettei vieraslajisto näivetä erityisyyttämme vai olisivatko uudet tuulahdukset pelkästään rikastuttavia puutarhassamme? Me suomalaiset rakastamme kuvaristikoita. Valtaosa ristikkotarjonnasta on kuvia ja sanoja vihjeissään yhdistäviä tehtäviä. On joitakin julkaisuja, joissa ei ole lainkaan kuviin perustuvia vihjeitä. Ja on tietenkin tehtävä-tyyppejä, joissa ei ole kuvia lähtökohtaisestikaan. Mutta pääosassa meillä on perinteinen kuvaristikko.

Näin ei todellakaan ole muualla. Maailmalta löytyy vain yksittäistapauksia lehdistä, joissa vihjeissä löytyisi sekä kuvia että sanoja. Jos tarkastellaan ristikoita, joissa vihjeet löytyvät ruudukon sisältä (eikä höyry- tai piilosanatyyliin ristikon alta), niin valtaosassa ei ole kuvia lainkaan. Kuvitusta saatetta-

siin pitää jopa lapsellisena.

Mitä mieltä me suomalaiset olisimme pelkästään sanallisiin vihjeisiin perustuvista tehtävistä? Tulisiko tavallista fiksumpi olo? Tuntuisiko yllättäen, että jokin ratkonnan taso jää vajaaksi, kun ei tarvitsisi tulkita kuvia? Jäisikö jonkin visuaalinen mielihyvä puuttumaan vai miellyttäisikö silmää ulkoasun rauhallisuus? Tai olisiko ratkonta tylsempää, kun vihjeitä vaan lukisi? Jos kiinnostaa, miten itse näihin kysymyksiin reagoisi, niin lehtihiyllystä sopii käydä plaaamassa eri julkaisuiden sisältöä. Pelkkiä tekstivihjeisiin perustuvia tehtäviä kyllä löytyy.

Tekijän näkökulmasta voin kertoa, että kuvien poistuminen vihjevalikoimasta tuottaa yllättäen aika paljonkin päänvaivaa. Esi-merkiksi yleinen verbi ASUA onkin hieman haastava vihjeittää monipuolisesti ja uudistuvasti pelkällä tekstivihjeellä. Vihjeestä tulee usein turhan helppo tai liian pitkä. Siinä missä kuvavihjeessä pystyy suht helposti lisäämään jotain näkökulmaa siirtävää tasoa tai antamaan hieman liikaa informaatiota yläpitäen silti kuvan selkeyden, niin sanall- sissa vihjeessä siihen ei ole samaa mahdollisuutta. Kuva kuitenkin puhuu enemmän kuin tuhat sanaa – noh, sananlasku kenties hieman liioittelee tässä tapauksessa.

Varmasti pelkkien sanallisten tehtävien ystäviä maassamme kuitenkin on. Kansainvälisessä yhteistyössä voisi olla mielenkiintoista nähdä myös meille kotoisen tehtävätyypin vientiä muihin maihin. Pystyttäisiinkö murtamaan lapsellisen leima? Millä mietteillä sinä ilmentäisit kuvaristikon erinomaisuutta muille?

Heli Kärkkäinen

heli.karkkainen@ristikkoakatemia.fi

Lähetätkää ristikkoiheisia kysymyksiä ja mielipiteitä osoitteeseen kysymys@ristikkoakatemia.fi